

Motion till riksdagen 2023/24:362

av **Runar Filper m.fl. (SD)**

Rädda fornfynd genom förenklade regler kring användandet av metaldetektorer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att amatörarkeologer med detektorlicens ska få leta fornfynd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra fornfynsdatum från 1850 till 1632 och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett licenskrav för att privatpersoner ska få använda metallsökare och samtidigt slopa tillståndskravet från länsstyrelsen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett registersystem enligt dansk modell och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En växande hobby såväl i Sverige som i andra länder är letande med metallsökare. Men inställningen till och regelverket för hobbyn är däremot allt annat än positivt i Sverige. Användandet av metallsökare är starkt reglerat i Sverige genom kulturmiljölagen och där det är länsstyrelsen som prövar frågor om tillstånd att använda och medföra metallsökare.

Vid en sådan ansökan om tillstånd behöver man ange var man tänker använda metallsökaren och varför man avser att använda den. Man kan som privatperson få tillstånd inom väl avgränsade områden och under en begränsad period. Tillstånd medges inte för att söka på eller i direkt närhet till fasta fornlämningar eller där det är risk att träffa på fornlämningar eller fornfynd. Till fornfynd räknas de föremål som är äldre än 1850, vilket är vanligt att hitta även om det inte var intentionen.

Idag måste man alltså sluta söka när man hittar ett föremål som är äldre än 1850. Vi anser att detektorister ska ha rätt att söka efter fornfynd undantaget kända fornlämningar. Vi föreslår även att årtalet för att klassa föremål som fornfynd ändras från 1850 till

1632, året för Gustav II Adolfs död. Föremål som är äldre än 1632 ska därmed rapporteras in i ett registersystem och lämnas in till respektive länsmuseum.

Denna restriktiva inställning i Sverige har sin grund i att vilja skydda vårt gemensamma intresse kring vårt kulturarv och att det inte ska plundras av enskilda. Något som har varit förbjudet i Sverige sedan 1991 och som är angeläget då det tillhör oss alla. Men samtidigt går en stor del av detta kulturarv en sakta död till mötes då metallföremålen sakta bryts ned i marken. Något som även har accelererat till följd av markförsurningen och vilket troligen utgör ett avsevärt större hot än plundringen.

Här borde istället detektorister ses som en tillgång för att kunna rädda en så stor del av kulturarvet från att sakta tyna bort i marken. För det man kunnat se i andra länder som har förenklats för dessa är en tydlig ökning av antalet fynd som tillgängliggörs. I våra nordiska grannländer, där man uteslutande saknar tillståndskrav, finns många exempel på att dessa detektorister bidragit till att finna och därmed skydda nationella föremål av historiskt eller arkeologiskt värde.

Det är läge att reformera lagstiftningen för landets detektorister till att bättre stämma överens med portalparagrafen i kulturmiljölagen, nämligen att skydda och vårda kulturmiljön som är en nationell angelägenhet. Med anledning av detta bör regelverket kring metallsökare förenklas för att underlätta för detektorister.

Vi anser att alla som går med en metallsökare ska genomgå en utbildning med avslutade prov, likt den som för jägar- eller drönarlicens. Den bör gälla i åtminstone fem år för att efter det kunna förnyas. Alla detektorister över 16 år måste ha en licens och dessutom vara medlemmar i en klubb ansluten till ”Sveriges Metallsökarförening” för att kunna nyttja licensen.

Vi tycker också att man bör införa ett registersystem enligt dansk modell där man har Dime och genom det registrerar fynd ute på plats. När fyndet registrerats i systemet kan man se när, var (GPS-koordinater) och av vem fyndet har hittats samt att bilder visar föremålets utseende. Fynd i aktuellt län kan ses av det egna länsmuseumet och Riksantikvarieämbetet ska kunna se alla fynd i Sverige. Systemet kan också fungera som forskningsdatabas för exempelvis universitet och arkeologer.

Runar Filper (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Anna-Lena Blomkvist (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Jonas Andersson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Eric Palmqvist (SD)